

Opinie juridică la proiectul Legii cu privire la modificarea unor acte normative (activitatea specială de investigații)

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL ȘI PUBLICATĂ PE CRJM.ORG

Nr./Data:	32/23 din 29 mai 2023
Destinatari:	Parlamentul Republicii Moldova, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică Persoane de contact: Lilian CARP, Președinte, e-mail: csn@parlament.md Igor FONDOS, consultant principal, e-mail: Igor.Fondos@parlament.md , tel. +373 22820518, + 373 78585224.
Prezentată de:	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (www.crjm.org), persoană de contact: Vladislav GRIBINCEA, Director de Program e-mail: vladislav.gribincea@crjm.org , tel. +373 22 843 601 Oxana BRIGHIDIN, consilieră juridică email: oxana.brighidin@crjm.org , tel. +373 68 224 171

Această opinie este prezentată Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică referitor la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (activitatea specială de investigații), **votat în prima lectură** la 29 decembrie 2022.

Reieșind din problemele identificate la aplicarea practică a acestor prevederi, Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) salută intenția de perfecționare a prevederilor care se referă la activitatea specială de investigații, inclusiv noviațiile care au fost introduse prin acest proiect de lege. În același timp, prezentăm în tabelul de mai jos câteva propuneri de îmbunătățire a proiectului.

Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice clarificări suplimentare.

Cu respect,

Vladislav GRIBINCEA

Directorul Programului Justiție

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

[crjmolдова](https://twitter.com/crjmolдова)

Nr.	Textul existent sau propus de autorii proiectului	Modificări propuse de CRJM (formulările în legătură cu care se propune eliminarea au fost tăiate cu o linie, iar textul care se propune a fi adăugat este subliniat)	Argumente/Comentarii
Codul de procedură penală			
1	<p>Articolul 57². Ofițerul de investigații</p> <p>La alin. (6) pct. 3): informează imediat, în scris, ofițerul de urmărire penală sau procurorul despre informațiile devenite cunoscute în rezultatul efectuării măsurii speciale de investigații din care reies fapte și circumstanțe cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei contravenții sau infracțiuni, alta decât cea investigată;</p> <p>pct. 6) solicită documente și materiale care conțin informații relevante pentru procesul penal;</p> <p>(10) În cadrul efectuării măsurii speciale de investigații, ofițerul de investigații este obligat să asigure protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”.</p>	<p>Articolul 57². Ofițerul de investigații</p> <p>La alin. (6) pct. 3): informează imediat <u>în cel mai scurt timp</u>, în scris, ofițerul de urmărire penală sau procurorul despre informațiile devenite cunoscute în rezultatul efectuării măsurii speciale de investigații din care reies fapte și circumstanțe cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei contravenții sau infracțiuni, alta decât cea investigată;</p> <p>pct. 6) solicită documente și materiale care conțin informații relevante pentru procesul penal;</p> <p>(10) În cadrul efectuării măsurii speciale de investigații, ofițerul de investigații este obligat să asigure <u>protejeze</u> respecte <u>drepturile</u> și libertățile <u>fundamentale</u> ale omului.”.</p>	<p>Propunem să se indice expres subiecții de la care se solicită documente și materiale.</p> <p>Modificare redacțională.</p>
2	<p>Articolul 133. Dispoziții generale privind măsurile speciale de investigații</p> <p>(1) Măsurile speciale de investigații se dispun și se efectuează dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:</p>	<p>Articolul 133. Dispoziții generale privind măsurile speciale de investigații</p> <p>(1) Măsurile speciale de investigații se dispun și se efectuează dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:</p>	

	<p>1) există probe cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave, sau excepțional de grave, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune;</p> <p>2) acțiunea este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;</p> <p>3) pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată considerabil activitatea de administrare a probelor.</p> <p>(2) Măsurile speciale de investigații pot fi efectuate în privința bănuțului, învinutului sau persoanei despre care există probe că ar contribui, inclusiv fără intenție, la pregătirea sau la săvârșirea infracțiunii, fie primește ori transmite bani, bunuri sau informații pertinente pentru cauza penală.</p>	<p>1) există probe cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave, sau excepțional de grave, cu excepțiile și a altor infracțiuni stabilite de prezenta secțiune;</p> <p>2) acțiunea este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;</p> <p>3) pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată considerabil activitatea de administrare a probelor.</p> <p>(2) Măsurile speciale de investigații pot fi efectuate în privința bănuțului, învinutului sau persoanei despre care există probe că ar contribui, inclusiv fără intenție, la pregătirea sau la săvârșirea infracțiunii, fie primește ori transmite bani, bunuri sau informații pertinente pentru cauza penală.</p>	<p>Modificare redacțională.</p> <p>Aceasta se include în contribuirea fără știință. Dacă e cu știință, ar putea fi coparticipare.</p>
3	<p>Articolul 135. Dispunerea, autorizarea, efectuarea, prelungirea și încetarea măsurilor speciale de investigații</p> <p>(2) Pe lângă elementele prevăzute la art. 255, ordonanța privind dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații trebuie să conțină măsura specială de investigații efectuarea căreia se dispune, datele de identificare ale persoanei în privința căreia se dispune efectuarea măsurii, dacă sunt cunoscute, probele care justifică ingerința în viața privată, mențiunea privind antrenarea unor persoane a căror identitate constituie secret de stat, ofițerii de</p>	<p>Articolul 135. Dispunerea, autorizarea, efectuarea, prelungirea și încetarea măsurilor speciale de investigații</p> <p>(2) Pe lângă elementele prevăzute la art. 255, ordonanța privind dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații trebuie să conțină măsura specială de investigații efectuarea căreia se dispune, datele de identificare ale persoanei în privința căreia se dispune efectuarea măsurii, dacă sunt cunoscute, probele <u>și argumentele</u> care justifică ingerința în viața privată, mențiunea privind antrenarea unor persoane a căror identitate constituie secret de stat, ofițerii de</p>	

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

investigații desemnați pentru efectuarea și consemnarea măsurii speciale de investigații și alte date ce au importanță pentru dispunerea, autorizarea și efectuarea măsurii speciale de investigații.

(4) În demersul prevăzut la alin. (3) vor fi indicate probele care justifică că se pregătește, se săvârșește sau a fost săvârșită o infracțiune gravă, deosebit de gravă sau excepțional, argumentele care justifică imposibilitatea realizării scopului procesului penal pe altă cale, necesitatea și proporționalitatea efectuării măsurii speciale de investigații și rezultatul scontat.

(5) În cazul în care demersul se consideră motivat, procurorul sau, după caz, judecătorul de instrucție va autoriza efectuarea măsurii speciale de investigații prin ordonanță sau, corespunzător, prin încheiere, care va conține denumirea procuraturii/instanței de judecată, data, ora și locul emiterii, numele și prenumele persoanei care a emis ordonanța/încheierea, indicarea măsurii speciale de investigații autorizate, datele de identificare ale persoanei supuse măsurii speciale de investigații, dacă sunt cunoscute, iar în cazul în care este necesar, și alte date ce identifică măsura specială de investigații.

investigații desemnați pentru efectuarea și consemnarea măsurii speciale de investigații și alte date ce au importanță pentru dispunerea, autorizarea și efectuarea măsurii speciale de investigații.

(4) În demersul prevăzut la alin. (3) vor fi indicate probele care justifică că se pregătește, se săvârșește sau a fost săvârșită o infracțiune ~~gravă, deosebit de gravă sau excepțional de gravă~~ prevăzută de art. 133 alin. (1), argumentele care justifică imposibilitatea realizării scopului procesului penal pe altă cale, necesitatea și proporționalitatea efectuării măsurii speciale de investigații și rezultatul scontat

(5) În cazul în care demersul ~~se consideră este motivat întemeiat~~, procurorul sau, după caz, judecătorul de instrucție va autoriza efectuarea măsurii speciale de investigații prin ordonanță sau, corespunzător, prin încheiere, care va conține denumirea procuraturii/instanței de judecată, data, ora și locul emiterii, numele și prenumele persoanei care a emis ordonanța/încheierea, indicarea măsurii speciale de investigații autorizate, datele de identificare ale persoanei supuse măsurii speciale de investigații, dacă sunt cunoscute, iar în cazul în care este necesar, și alte date ce identifică măsura specială de investigații.

(8) Fiecare prelungire a duratei măsurii speciale de investigații nu poate depăși 30 de zile. Măsurile

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	<p>(8) Fiecare prelungire a duratei măsurii speciale de investigații nu poate depăși 30 de zile. Măsurile speciale de investigații prevăzute la art. 134 alin. (1) pct. 1) se prelungesc de către judecătorul de instrucție care le-a autorizat, iar în lipsa acestuia, de către un <u>alt</u> judecător de instrucție desemnat aleatoriu..</p>	<p>speciale de investigații prevăzute la art. 134 alin. (1) pct. 1) se prelungesc de către judecătorul de instrucție care le-a autorizat, iar în lipsa acestuia, de către un <u>alt</u> judecător de instrucție desemnat aleatoriu.</p>	
4	<p>Articolul 136. Consemnarea măsurilor speciale de investigații</p> <p>(6) Fonogramele declarate pertinente se redau în scris în limba de stat, la necesitate, prin intermediul unui traducător sau interpret autorizat.</p> <p>(5) Rezultatele declarate pertinente se copie pe suport informațional și se anexează împreună cu procesul-verbal la cauza penală prin ordonanța ofițerului de urmărire penală sau a procurorului, iar celelalte rezultate se păstrează la judecătorul de instrucție sau la procurorul care a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigații.</p> <p>(8) La examinarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații, ofițerul de urmărire penală sau procurorul examinează modul de înfăptuire a măsurii speciale de investigații, respectarea condițiilor și temeiurilor în baza cărora s-a dispus efectuarea măsurii speciale de investigații. În cazul în care constată că prin acțiunile întreprinse ofițerul de investigații a încălcat vădit drepturile și libertățile persoanei, ofițerul de urmărire penală sau procurorul declară nule rezultatele</p>	<p>Articolul 136. Consemnarea măsurilor speciale de investigații</p> <p>(6) Fonogramele declarate pertinente se redau în scris în limba de stat <u>română</u>, la necesitate, prin intermediul unui traducător sau interpret autorizat.</p> <p>(8) La examinarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații, ofițerul de urmărire penală sau procurorul examinează modul de înfăptuire a măsurii speciale de investigații, respectarea condițiilor și temeiurilor în baza cărora s-a dispus efectuarea măsurii speciale de investigații. În cazul în care constată că prin acțiunile întreprinse ofițerul de investigații a încălcat vădit drepturile și libertățile persoanei <u>a fost încălcat modul de efectuare a</u></p>	<p>Potrivit art. I al Legii nr. 52 din 16 martie 2023, cuvintele „limba de stat”, „limba oficială” și „limba maternă”, la orice formă gramaticală, în cazul în care se are în vedere limba de stat a Republicii Moldova, se substituie cu cuvintele „limba română” la forma gramaticală corespunzătoare.</p> <p>Referitor la alin. (5), totul ar trebui, de fapt, să se păstreze la dosar, în judecată se vor prezenta doar probele pertinente. În asemenea circumstanțe, nu este clar de ce judecătorul ar trebui să păstreze discul.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>efectuării măsurii speciale de investigații și sesizează autoritățile competente.</p> <p>(10) După expirarea perioadei pentru care a fost autorizată efectuarea măsurii speciale de investigații sau după încetarea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul, în termen de cel mult 15 zile, informează în scris, prin scrisoare recomandată, persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații despre acest fapt.</p> <p>(12) Din momentul informării prevăzute la alin. (10), persoana supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să facă cunoștință cu actele de dispoziție privind dispunerea, autorizarea și prelungirea efectuării măsurii speciale de investigații, procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații și suportul informațional, eliberându i se, la cerere, copiile acestora, cu excepția suporturilor informaționale care conțin date ce pot dezvălui mijloacele secrete de efectuare a măsurilor speciale de investigații.</p>	<p><u>acestora</u>, ofițerul de urmărire penală sau procurorul declară nule rezultatele efectuării măsurii speciale de investigații și sesizează autoritățile competente.</p> <p>(10) După expirarea perioadei pentru care a fost autorizată efectuarea măsurii speciale de investigații sau după încetarea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul, în termen de cel mult 15 zile, informează în scris, prin scrisoare recomandată, persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații despre acest fapt, <u>inclusiv motivul și perioada efectuării măsurii, precum și persoana care a autorizat măsura.</u></p>	<p>În vederea simplificării procedurii și digitalizării procesului, este suficient informarea pe e-mail sau la telefon. Expedierea prin poștă consumă mult timp și resurse administrative.</p> <p>La alin. (12) nu e menționat termenul în interiorul căruia persoana poate să facă cunoștință cu materiale care se referă la măsurile speciale de investigații. De asemenea, considerăm necesar de a reglementa situația prevăzută la alin. (9), când rezultatele măsurilor speciale de investigații au fost nimicite după un an de zile, iar persoana supusă acestor măsuri, fie a fost în imposibilitate de a face cunoștință cu materialele care se referă la măsurile speciale de investigații, fie nu a fost informată corespunzător.</p>
<p>Articolul 137. Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video</p> <p>(1) Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video presupune accesul secret sau legandat în interiorul domiciliului, fără înștiințarea</p>	<p>Articolul 137. Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video</p> <p>(1) Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video presupune accesul secret sau legandat în interiorul domiciliului, fără</p>	<p>Modificare redacțională.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	<p>proprietarului/posesorului, în scopul studierii acestuia pentru descoperirea urmelor activității infracționale, pentru obținerea altor informații necesare probării circumstanțelor faptei infracționale, precum și pentru observarea și înregistrarea evenimentelor care se produc în domiciliu.</p>	<p>înștiințarea proprietarului/posesorului, în scopul studierii acestuia pentru descoperirea urmelor activității infracționale, pentru obținerea altor informații necesare probării circumstanțelor faptei infracționale, precum și pentru observarea și înregistrarea evenimentelor care se produc în domiciliu.</p>	
6	<p>Articolul 137². Interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau imaginilor</p> <p>2) Prevederile alin. (1) se aplică în exclusivitate la cauzele penale care au ca obiect urmărirea penală cu privire la săvârșirea infracțiunilor, inclusiv ușoare sau mai puțin grave, prevăzute de următoarele articole din Codul penal: art. 135-145, 150, 151, 158, 164-165¹, art. 166 alin. (2) și (3), art. 166¹, 167, art. 168 alin. (2) și (3), art. 171 alin. (2) și (3), art. 172 alin. (2) și (3), art. 175, 1751, 181, 1811, 1812, 1813, art. 186 alin. (3)-(5), art. 187 alin. (3)-(5), art. 188, 189, art. 190 alin. (2) lit. d) și alin. (3)-(6), art. 191 alin. (2) lit. d) și alin. (3)-(5), art. 1921 alin. (3), art. 2011 alin. (3), art. 206, 207, 2081, 2082, art. 216 alin. (3), art. 217 alin. (3), art. 217¹ alin. (3) și (4), art. 217³ alin. (3), art. 217⁴ alin. (2) și (3), art. 219 alin. (2), art. 220 alin. (2) și (3), art. 224 alin. (3) și (4), art. 236, 237, art. 241¹ alin. (2), art. 2421-243, art. 244 alin. (2), art. 245¹⁰ alin. (2) și (3), art. 248, 248¹, 248², 249, art. 259-2611, 275, 278-2791, art. 2792 alin. (3) lit. b), art. 2793, art. 280, 282-286, 289-289³, art. 290 alin. (2), art. 292, 295-295², art. 303 alin. (3), art. 306-309, 314, 318, 324-328, 330², 333-335, art. 3351 alin. (2), art. 337-340, 342-</p>	<p>Articolul 137². Interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau imaginilor</p> <p>2) Prevederile alin. (1) se aplică în exclusivitate la cauzele penale care au ca obiect urmărirea penală cu privire la săvârșirea infracțiunilor, inclusiv ușoare sau mai puțin grave, prevăzute de următoarele articole din Codul penal: art. 135-145, 150, 151, 158, 164-165¹, art. 166 alin. (2) și (3), art. 166¹, 167, art. 168 alin. (2) și (3), art. 171 alin. (2) și (3), art. 172 alin. (2) și (3), art. 175, 1751, 181, 1811, 1812, 1813, art. 186 alin. (3)-(5), art. 187 alin. (3)-(5), art. 188, 189, art. 190 alin. (2) lit. d) și alin. (3)-(6), art. 191 alin. (2) lit. d) și alin. (3)-(5), art. 1921 alin. (3), art. 2011 alin. (3), art. 206, 207, 2081, 2082, art. 216 alin. (3), art. 217 alin. (3), art. 217¹ alin. (3) și (4), art. 217³ alin. (3), art. 217⁴ alin. (2) și (3), art. 219 alin. (2), art. 220 alin. (2) și (3), art. 224 alin. (3) și (4), art. 236, 237, art. 241¹ alin. (2), art. 2421-243, art. 244 alin. (2), art. 245¹⁰ alin. (2) și (3), art. 248, 248¹, 248², 249, art. 259-2611, 275, 278-2791, art. 2792 alin. (3) lit. b), art. 2793, art. 280, 282-286, 289-289³, art. 290 alin. (2), art. 292, 295-295², art. 303 alin. (3), art. 306-309, 314, 318, 324-328, 330², 333-335, art. 3351</p>	

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>344, art. 352 alin. (3), art. 362, 362¹, art. 368 alin. (2), art. 370 alin. (2) și (3). Lista componentelor de infracțiuni este exhaustivă și poate fi modificată doar prin lege.</p> <p>(4) Pentru asigurarea efectuării interceptării și înregistrării comunicărilor indicate la alin. (1), ofițerul de urmărire penală sau procurorul prezintă organului abilitat prin lege copia autenticată a mandatului judecătoresc sau, după caz, extrasul din ordonanța procurorului, care va conține elementele unui mandat judecătoresc. Scrisoarea de însoțire a mandatului judecătoresc sau a extrasului din ordonanța procurorului va conține o mențiune privind prevenirea persoanei care va asigura tehnic efectuarea măsurii speciale de investigații despre răspunderea penală.</p> <p>(5) Subdiviziunea tehnică din cadrul autorității abilitate prin lege să asigure interceptarea comunicărilor efectuate prin intermediul rețelelor de comunicații electronice transmite semnalul comunicărilor interceptate și alte informații subdiviziunii specializate indicate în mandatul judecătoresc sau extrasul din ordonanța procurorului, în regim de timp real, fără a efectua înregistrarea acestora.</p> <p>(6) Stenograma comunicărilor constituie reproducerea integrală, în formă scrisă, pe suport de hârtie, a comunicărilor interceptate și înregistrate care au</p>	<p>alin. (2), art. 337-340, 342-344, art. 352 alin. (3), art. 362, 362¹, art. 368 alin. (2), art. 370 alin. (2) și (3). Lista componentelor de infracțiuni este exhaustivă. și poate fi modificată doar prin lege.</p> <p>(4) Pentru asigurarea efectuării interceptării și înregistrării comunicărilor indicate la alin. (1), ofițerul de urmărire penală sau procurorul prezintă organului abilitat prin lege copia autenticată a mandatului judecătoresc sau, după caz, extrasul din ordonanța procurorului, care va conține elementele unui mandat judecătoresc. Scrisoarea de însoțire a mandatului judecătoresc sau a extrasului din ordonanța procurorului va conține o mențiune privind prevenirea persoanei care va asigura tehnic efectuarea măsurii speciale de investigații despre răspunderea penală.</p> <p>(6) Stenograma comunicărilor constituie reproducerea integrală, în formă scrisă, pe suport de hârtie, a comunicărilor interceptate și înregistrate care au</p>	<p>Aceasta obligație apare conform legii. Textul este de prisos.</p> <p>Propunem clarificarea sintagmei “<i>în regim de timp real</i>” pentru a evita interpretările eronate. Aceeași sugestie e valabilă și în cazul art. 28¹ din proiectul de lege pentru modificarea Legii privind activitatea specială de investigații.</p>
---	---	--

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>importantă pentru cauza penală. În stenograma comunicărilor se indică data, ora și durata comunicării, numele persoanelor, dacă sunt cunoscute, ale căror comunicări sunt stenografiate, precum și alte date. Se interzice stenografierea comunicărilor dintre avocat și client. La procesul-verbal se anexează suportul informațional pe care au fost înregistrate comunicările interceptate, făcându-se mențiuni despre împachetarea și sigilarea acestuia.</p> <p>(7) Probele dobândite în condițiile prezentului articol pot fi verificate, după caz, prin constatare tehnico-științifică sau prin expertiză judiciară dispusă la cererea părților sau din oficiu.</p>	<p>importantă pentru cauza penală. În stenograma comunicărilor se indică data, ora și durata comunicării, numele persoanelor, dacă sunt cunoscute, ale căror comunicări sunt stenografiate, precum și alte date. Se interzice stenografierea comunicărilor dintre avocat și client. Fiecare pagină a procesului-verbal de interceptare și a stenogramei se semnează de către persoana care le-a întocmit. La procesul-verbal se anexează suportul informațional pe care au fost înregistrate comunicările interceptate, făcându-se mențiuni despre împachetarea și sigilarea acestuia.</p> <p>(7) Probele dobândite în condițiile prezentului articol pot fi verificate, după caz, prin constatare tehnico-științifică sau prin expertiză judiciară dispusă de către instanța de judecată la cererea părților sau din oficiu.</p>	
<p>Articolul 138. Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic</p> <p>(2) Ordonanța privind dispunerea efectuării prezentei măsuri speciale de investigații, pe lângă elementele prevăzute la art. 135 alin. (2), va mai conține:</p> <p>1) datele de identificare ale furnizorului de servicii care dispune de datele specificate la alin. (1) sau le ține la control;</p>	<p>Articolul 138. Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic</p> <p>(2) Ordonanța privind dispunerea efectuării prezentei măsuri speciale de investigații, pe lângă elementele prevăzute la art. 135 alin. (2), va mai conține:</p> <p>1) datele de identificare ale furnizorului de servicii care dispune de datele specificate la alin. (1) sau le ține la control;</p>	

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	<p>2) datele de identificare ale abonatului, proprietarului sau utilizatorului, dacă sunt cunoscute;</p> <p>3) motivarea îndeplinirii condițiilor de dispunere a măsurii speciale de investigații;</p> <p>4) mențiunea cu privire la obligația persoanei sau a furnizorului de servicii de a comunica, în condiții de confidențialitate, informațiile solicitate.</p>	<p>2) datele de identificare ale abonatului, proprietarului sau utilizatorului, dacă sunt cunoscute;</p> <p>3) motivarea îndeplinirii condițiilor de dispunere a măsurii speciale de investigații;</p> <p>4) mențiunea cu privire la obligația persoanei sau a furnizorului de servicii de a comunica, în condiții de confidențialitate, informațiile solicitate.</p>	<p>Aceasta face parte din obligațiile de serviciu.</p>
<p>7</p>	<p>Articolul 138⁴. Investigația sub acoperire</p> <p>(4) Investigatorii sub acoperire sunt angajați, special desemnați în acest scop, din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului de Informații și Securitate, Centrului Național Anticorupție, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat sau Administrației Naționale a Penitenciarelor ori sunt persoane antrenate în efectuarea unei măsuri speciale de investigații concrete.</p> <p>(7) În cazul în care este necesar, procurorul care a dispus și/sau a autorizat măsura specială de investigații poate solicita judecătorului de instrucție autorizarea săvârșirii de către investigatorul sub acoperire a unei sau a mai multor contravenții ori infracțiuni ușoare sau mai puțin grave simulate.</p> <p>(8) Contravenția/infracțiunea simulată, deși în mod formal întrunește elementele componentei de contravenție/infracțiune, nu constituie contravenție/infracțiune și se săvârșește doar în scopul menținerii legendei, probării existenței infracțiunii și identificării făptuitorului.</p>	<p>Articolul 138⁴. Investigația sub acoperire</p>	<p>Propunem desemnarea investigatorilor sub acoperire și din cadrul procuraturilor specializate.</p> <p>Propunem reglementarea mai detaliată a procedurii de autorizare a comiterii unei infracțiuni/contravenții simulate, pentru a evita eventualele abuzuri sau întrepreri arbitrare.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>(9) Contravenția/infracțiunea simulată poate fi autorizată doar în cazul investigării infracțiunilor de criminalitate organizată, de corupție, conexe celor de corupție, cu caracter terorist, contra securității statului, de spălare a banilor și de finanțare a terorismului.</p> <p>(13) Datele și informațiile obținute de către investigatorul sub acoperire despre pregătirea sau săvârșirea altor infracțiuni decât cele pentru care a fost autorizată măsura specială de investigații se comunică imediat ofițerului de urmărire penală sau procurorului.</p>	<p>(13) Datele și informațiile obținute de către investigatorul sub acoperire despre pregătirea sau săvârșirea altor infracțiuni <u>sau contravenții</u> decât cele pentru care a fost autorizată măsura specială de investigații se comunică <u>imediat în cel mai scurt timp</u> ofițerului de urmărire penală sau procurorului.</p>	<p>La alin. (9), sintagma "criminalitate organizată" nu este folosită în Codul penal și nici nu are o definiție univocă, ceea ce ar lăsa spațiu pentru interpretări extensive, inacceptabile în cadrul procedurii penale. Dacă prin această sintagmă s-a avut în vedere grupul criminal organizat și organizația criminală, recomandăm folosirea acestor noțiuni în textul de lege.</p> <p>Chiar dacă gradul de prejudiciabilitate al contravenției este mai redus, considerăm necesar includerea și contravenției aici, pentru a asigura informarea neîntârziată a ofițerului de urmărire penală și procurorului.</p>
<p>Legea cu privire la măsurile speciale de investigații</p>		
<p>Art. 1. Noțiunea și domeniul de reglementare a activității speciale de investigații</p> <p>(1) Activitatea specială de investigații reprezintă o activitate cu caracter secret și/sau public, efectuată de către autoritățile publice competente, cu sau fără utilizarea echipamentelor tehnice speciale, în scopul colectării informațiilor necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea siguranței în locurile de detenție, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor.</p>	<p>Art. 1. Noțiunea și domeniul de reglementare a activității speciale de investigații</p> <p>(1) Activitatea specială de investigații reprezintă o activitate cu caracter secret și/sau public, efectuată de către autoritățile publice competente, cu sau fără utilizarea echipamentelor tehnice speciale, în scopul colectării informațiilor necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității și asigurarea securității statului, ordinii publice și siguranței în locurile de detenție, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor.</p>	<p>Pentru asigurarea securității statului și ordinii publice se va aplica Legea cu privire la informații și contrainformații.</p>
<p>Art. 2. Sarcinile activității speciale de investigații</p>	<p>Art. 2. Sarcinile activității speciale de investigații</p>	

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>d) colectarea informațiilor privind posibilele fapte sau evenimente care ar putea periclita securitatea statului, ordinea publică sau siguranța în locurile de detenție;”;</p>	<p>d) colectarea informațiilor privind posibilele fapte sau evenimente care ar putea periclita securitatea statului, ordinea publică sau siguranța în locurile de detenție;”</p>	<p>Asta fie e infracțiune și cade sub incidența lit. a) de acest articol, care se referă la relevarea, prevenirea și combaterea activității infracționale, fie va fi executat de Serviciul de Informații și Securitate conform legii speciale.</p>
<p>Art. 5. Protecția datelor cu caracter personal în procesul exercitării activității speciale de investigații</p> <p>(2) Accesul altor persoane decât cele care efectuează nemijlocit măsurile speciale de investigații la dosarul special sau la materialele din dosarul special este interzis, cu excepția conducătorului subdiviziunii specializate, conducătorului autorității publice și angajaților desemnați, în limita competenței, de către acesta, procurorului care a autorizat măsura specială de investigații sau a solicitat autorizarea măsurii speciale de investigații de către instanța de judecată, procurorului ierarhic superior, instanței de judecată sau instanței de judecată ierarhic superioare, care a examinat contestația.</p>	<p>Art. 5. Protecția datelor cu caracter personal în procesul exercitării activității speciale de investigații</p> <p>(2) Accesul altor persoane decât cele care efectuează nemijlocit măsurile speciale de investigații la dosarul special sau la materialele din dosarul special este interzis, cu excepția conducătorului subdiviziunii specializate, conducătorului autorității publice și angajaților desemnați, în limita competenței, de către acesta, procurorului care a autorizat măsura specială de investigații sau a solicitat autorizarea măsurii speciale de investigații de către instanța de judecată, procurorului ierarhic superior, <u>sau a</u> instanței de judecată sau instanței de judecată ierarhic superioare, <u>care a examinat contestația.”.</u></p>	
<p>Art. 9. Ofițerul de investigații</p> <p>(3) Identitatea ofițerilor de investigații care activează în calitate de investigatori sub acoperire, precum și identitatea persoanelor antrenate în calitate de investigatori sub acoperire constituie secret de stat și poate fi dezvăluită numai cu acordul scris al acestora și în conformitate cu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat.”.</p>	<p>Art. 9. Ofițerul de investigații</p> <p>(3) Identitatea ofițerilor de investigații care activează în calitate de investigatori sub acoperire, precum și identitatea persoanelor antrenate în calitate de investigatori sub acoperire constituie secret de stat și poate fi dezvăluită numai cu acordul scris al acestora și în conformitate cu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat.”.</p>	<p>Această identitate trebuie să poată fi stabilită pentru a documenta eventualele abuzuri.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	Art. 14. Împuțemicirile procurorului în cadrul activității speciale de investigații literele e) și f) se abrogă.	Art. 14. Împuțemicirile procurorului în cadrul activității speciale de investigații	Nu este justificată abrogarea acestor prevederi. Asemenea competențe ar fi utile procurorilor.
	Art. 15. Colaboratorii confidențiali alineatul (6) se abrogă;	Art. 15. Colaboratorii confidențiali	Nu este justificată excluderea acestei interdicții importante.
	Art. 21. Dosarul special se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Rezultatele efectuării măsurilor speciale de investigații obținute în privința persoanelor se păstrează în dosarul special și se nimicesc odată cu acesta, cu excepțiile stabilite de prezenta lege.”.	Art. 21. Dosarul special se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Rezultatele efectuării măsurilor speciale de investigații obținute în privința persoanelor se păstrează în dosarul special și se nimicesc odată cu acesta, cu excepțiile stabilite de prezenta lege.”.	
8	Art. 22. Consemnarea activității speciale de investigații (5) În cazul în care se constată că măsura specială de investigații s-a efectuat cu încălcarea vădită a drepturilor și libertăților persoanei sau că ofițerul de investigații a acționat cu depășirea prevederilor încheierii/ordonanței de autorizare, judecătorul de instrucție sau procurorul declară nule rezultatele măsurii speciale de investigații efectuate și dispune, prin încheiere/ordonanță, nimicirea acestora (9) După constatarea respectării sau nerespectării legalității, procurorul, în termen de cel mult 3 zile din momentul emiterii încheierii/ordonanței privind verificarea respectării legalității la efectuarea măsurii	Art. 22. Consemnarea activității speciale de investigații (5) În cazul în care se constată că măsura specială de investigații s-a efectuat cu încălcarea vădită a drepturilor și libertăților persoanei sau că ofițerul de investigații a acționat cu depășirea prevederilor încheierii/ordonanței de autorizare, judecătorul de instrucție sau procurorul declară nule rezultatele măsurii speciale de investigații efectuate. și dispune, prin încheiere/ordonanță, nimicirea acestora. (9) După constatarea respectării sau nerespectării legalității, procurorul, în termen de cel mult 15 zile din momentul emiterii încheierii/ordonanței privind verificarea respectării legalității la efectuarea măsurii	În cazul dispunerii imediate a nimicirii rezultatelor măsurilor speciale de investigații, s-ar încălca drepturile persoanelor care au fost supuse unor asemenea măsuri. Nimicirea rezultatelor urmează să fie dispusă doar după ce persoana a fost informată corespunzător și i s-a acordat timp suficient să facă cunoștință cu materialele.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>speciale de investigații, informează în scris, prin scrisoare recomandată, persoana care a fost supusă măsurii speciale de investigații despre acest fapt. Materialele ce confirmă informarea persoanei se anexează la dosarul special.</p> <p>(10) În termen de 30 de zile din momentul informării prevăzute la alin. (9), persoana supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să facă cunoștință cu actele de dispoziție privind dispunerea, autorizarea, prelungirea și încetarea efectuării măsurii speciale de investigații, procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații, suportul informațional și încheierea/ordonanța privind verificarea respectării legalității la efectuarea măsurii speciale de investigații, cu excepția informațiilor atribuite la secret de stat.</p>	<p>speciale de investigații, informează în scris, prin scrisoare recomandată, persoana care a fost supusă măsurii speciale de investigații despre acest fapt. Materialele ce confirmă informarea persoanei se anexează la dosarul special.</p> <p>(10) În termen de 30 <u>90</u> de zile din momentul informării prevăzute la alin. (9), persoana supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să facă cunoștință cu actele de dispoziție privind dispunerea, autorizarea, prelungirea și încetarea efectuării măsurii speciale de investigații, procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații, suportul informațional și încheierea/ordonanța privind verificarea respectării legalității la efectuarea măsurii speciale de investigații, cu excepția informațiilor atribuite la secret de stat.</p>	<p>Termenul de 30 zile este prea mic, inclusiv în eventualitatea în care persoana nu a reușit să facă cunoștință cu materiale referitor la măsurile speciale de investigații. De asemenea, este necesar de reglementat situația când persoana se află în imposibilitate de a lua cunoștințe cu aceste materiale, sau nu a fost informată corespunzător. Această obiecție se referă și la alin. (5¹) al acestui articol privind nimicirea rezultatelor măsurilor speciale de investigații.</p>
<p>9 Articolul 22¹. Amânarea informării persoanei supuse măsurii speciale de investigații</p> <p>1) Se amână informarea persoanei supuse măsurii speciale de investigații dacă există unul dintre următoarele temeuri:</p> <p>a) informarea constituie risc sporit pentru viața și sănătatea persoanei;</p> <p>b) este necesară efectuarea altei măsuri speciale de investigații în cadrul aceluiași dosar special;</p> <p>c) rezultatele măsurii speciale de investigații impun începerea procesului penal;</p> <p>d) informarea constituie pericol deosebit pentru securitatea statului.</p>	<p>Articolul 22¹. Amânarea informării persoanei supuse măsurii speciale de investigații</p> <p>1) Se amână informarea persoanei supuse măsurii speciale de investigații dacă există unul dintre următoarele temeuri:</p> <p>a) informarea constituie risc sporit pentru viața și sănătatea persoanei;</p> <p>b) este necesară efectuarea altei măsuri speciale de investigații în cadrul aceluiași dosar special;</p> <p>c) rezultatele măsurii speciale de investigații impun începerea procesului penal.</p> <p>d) informarea constituie pericol deosebit pentru securitatea statului.</p>	<p>La lit. a), prevederea “constituie risc sporit pentru viața și sănătatea persoanei” este vagă și lasă spațiu pentru abuz. Nu este clar la care persoană se referă.</p> <p>În situația de la lit. d) pare să fie dosar penal. În acest caz se va aplica lit. c).</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>(4) În funcție de caracterul permanent sau provizoriu al temeiurilor de amânare a informării, procurorul poate autoriza amânarea informării pentru o perioadă determinată de timp, subdiviziunea specializată care a inițiat măsura specială de investigații fiind obligată, la expirarea perioadei respective de timp, să reevalueze temeiurile de amânare a informării și să întreprindă acțiunile necesare, în conformitate cu prevederile prezentei legi. Refuzul procurorului privind autorizarea amânării informării poate fi contestat de către conducătorul subdiviziunii specializate la procurorul ierarhic superior.</p>		<p>Este necesar de clarificat pentru cât timp poate fi făcută aceasta amânare. Din acest text nu este clar.</p>
<p>Art. 24. Utilizarea rezultatelor măsurilor speciale de investigații (3) Utilizarea rezultatelor măsurilor speciale de investigații specificate la art. 27 alin. (1) pct. 1) și 2) din cadrul unui dosar special în cadrul altui dosar special se efectuează doar cu autorizarea procurorului sau judecătorului de instrucție care a autorizat inițial măsura specială de investigații, iar în lipsa acestuia, de către un procuror din procuratura competentă desemnat de către procurorul ierarhic superior sau de către un judecător din instanța de judecată competentă desemnat aleatoriu.”.</p>	<p>Art. 24. Utilizarea rezultatelor măsurilor speciale de investigații (3) Utilizarea rezultatelor măsurilor speciale de investigații specificate la art. 27 alin. (1) pct. 1) și 2) din cadrul unui dosar special în cadrul altui dosar special se efectuează doar cu autorizarea procurorului sau judecătorului de instrucție care a autorizat inițial măsura specială de investigații, iar în lipsa acestuia, de către un procuror din procuratura competentă desemnat de către procurorul ierarhic superior sau de către un judecător din instanța de judecată competentă desemnat aleatoriu.”.</p>	
<p>10 Art. 27 Măsurile speciale de investigații (1) Pentru realizarea sarcinilor prevăzute de prezenta lege pot fi dispuse și efectuate următoarele măsuri speciale de investigații: 1) cu autorizarea judecătorului de instrucție la demersul procurorului:</p>	<p>Art. 27 Măsurile speciale de investigații</p>	<p>Măsurile speciale de investigații care pot fi dispuse și efectuate în afara procesului penal, ar trebui să rămână doar cele autorizate de către conducătorul subdiviziunii specializate. Din această normă rezultă că fără o cauză penală, pot fi solicitate măsuri speciale de investigații care au un grad de ingerință mare în viața privată a</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
 MD-2001, Chișinău,
 Republica Moldova

+373 22 84 36 01
 +373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>a) supravegherea tehnică; b) interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau imaginilor; c) reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimiterilor poștale; d) monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare; e) colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice; f) accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice;</p> <p>2) cu autorizarea procurorului la demersul conducătorului subdiviziunii specializate: a) identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic; b) achiziția de control; c) investigația sub acoperire; d) colectarea mostrelor pentru cercetarea comparată;</p> <p>3) cu autorizarea conducătorului subdiviziunii specializate la demersul ofițerului de investigații: a) cercetarea obiectelor și documentelor; b) urmărirea vizuală; c) culegerea de informații.</p> <p>(2) Lista măsurilor specificate la alin. (1) este exhaustivă și poate fi modificată sau completată doar prin lege.</p> <p>(3) Măsurile prevăzute la alin. (1) pct. 1) se efectuează numai în cazul: a) amenințărilor care reprezintă pericol deosebit pentru securitatea statului;</p>		<p>persoanelor, fapt care nu poate fi acceptat (de ex. interceptarea comunicațiilor sau supravegherea tehnică).</p>
--	--	---

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>b) căutării persoanelor care se eschivează de la executarea pedepsei penale sau au evadat din locurile de detenție;</p> <p>c) asigurării protecției martorilor și a altor participanți la procesul penal.</p> <p>(7) Activitățile de import, export, proiectare, producere și comercializare a mijloacelor tehnice speciale pentru obținerea în secret a informațiilor se desfășurează doar cu avizul subiecților care efectuează activitatea specială de investigații.</p> <p>(8) Achiziționarea mijloacelor tehnice speciale pentru obținerea în secret a informațiilor în activitatea specială de investigații se efectuează fără desfășurarea procedurii de achiziții publice.</p> <p>(9) Se interzice utilizarea mijloacelor tehnice speciale pentru obținerea în secret a informațiilor de către persoanele fizice sau juridice neîmputernicite în acest sens prin lege.</p>	<p>(7) Activitățile de import, export, proiectare, producere și comercializare a mijloacelor tehnice speciale pentru obținerea în secret a informațiilor se desfășurează doar cu avizul subiecților care efectuează activitatea specială de investigații, <u>prevăzuți la art. 6 alin (1) al Legii cu privire la activitatea specială de investigații.</u></p> <p>{8} Achiziționarea mijloacelor tehnice speciale pentru obținerea în secret a informațiilor în activitatea specială de investigații se efectuează fără desfășurarea procedurii de achiziții publice.</p>	<p>Propunem comasarea alineatelor (7) și (8), deoarece ambele se referă la modul de reglementare a importului, exportului, proiectării, producerii și comercializării mijloacelor tehnice speciale pentru obținerea în secret a informațiilor. De asemenea, pentru a evita interpretările eronate, sugerăm să se facă trimitere la norma juridică care enumeră subiecții responsabili de a emite avize în acest sens.</p>
---	---	---

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva